

ЦЕТИЊСКИ БОГОСЛОВАЦ

Обновљени часопис ученика Богословије Светог Петра Цетињског

Број 4 • Година II • Децембар 2017.

МАТУРСКА ЕКСКУРЗИЈА У СВЕТУ ЗЕМЉУ

Пријем код Његовог Блаженства
Патријарха јерусалимског Теофила III

Са благословом
Његовог Високопреосвештенства
Архиепископа цетињског и
Митрополита црногорско-приморског
г. Амфилохија

Издаје:

Богословија Светог Петра Цетињског,
Цетиње

За издавача:

Протојереј–ставрофор Гојко Перовић,
ректор

Уредник:

Ђакон Душан Биговић

Лектура и коректура:

Ивана Јовановић

Дизајн:

Јереј Александар Орландић

Редакција:

Ученици Богословије
Светог Петра Цетињског

Штампа:

Арт Графика, Никшић

Тираж:

500

Уредништво:

Богословија Светог Петра Цетињског
Медовина бб, 81250 Цетиње, Црна Гора

Тел: +382 41 232 462; 231 246; 234 733

Факс: +382 41 230 075

email: bogoslovija@t-com.me

bogoslovija@gmail.com

www.bogoslovija.me

СIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISSN 2337-0890 = Цетињски богословац
COBISS.CG-ID 30424592

ЦЕТИЊСКИ БОГОСЛОВАЦ

Обновљени часопис ученика Богословије Светог Петра Цетињског на Цетињу

Број 4 • Година II • Децембар 2017.

Тешко ономе који прву чашу сваке своје наклоности до дна испије!	2
Свештенумученик Петар Вујовић	4
Матурска екскурзија XXII и XXIII генерације у Свету земљу	5
Три приче из Свете земље	17
Овдје се то догодило!	21
Тврда вера	23
Вељко Петровић	25
„Тамо гдје је благо ваше, тамо је срце ваше“	30
У здравом телу здрав дух	32
О покајању	34
Кишни дани	36
Мајка – стуб породице	37
Слава I разреда	41
Суперлатив	42
Из живота Богословије у првом полугодишту школске 2017/18.	43
XXVI генерација богословаца	48

Насловна сйрана:
XXII и XXIII
генерације са својим
професорима; иза
њих панорама светог
града Јерусалима

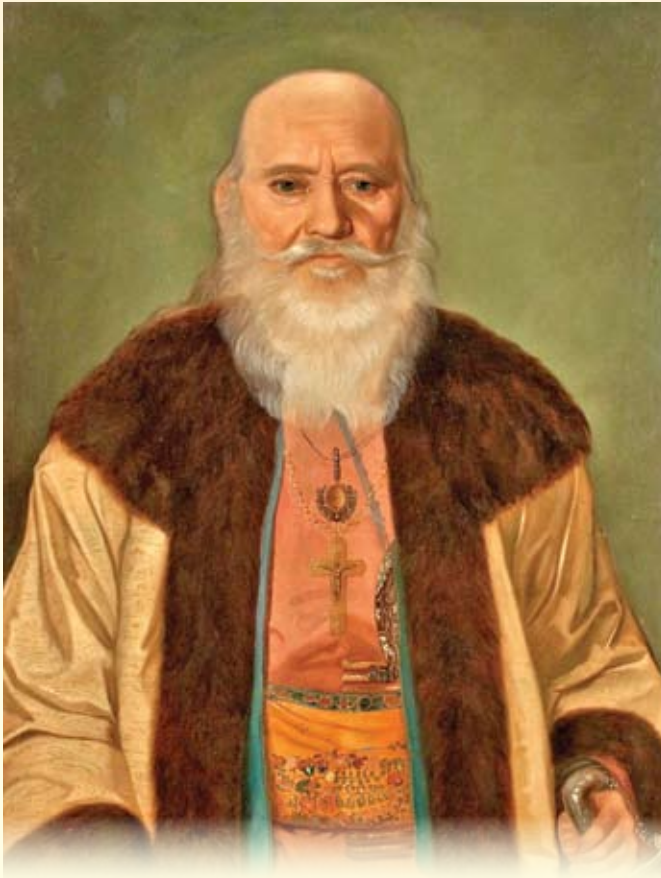
Прота Матеја Ненадовић

Тешко ономе који прву чашу сваке своје наклоности до дна испије!

Ја се повратим из Срема кући у Бранковину 1793. године и мој отац одма запопи ме и преда ми нурију. Владика што ме је запопио био је прост али добар човек. Пошто ме запопио, говорио је слово, али цело његово слово било је у две, у три речи. Он

збиље вам препоручујем, да све оно што народ почитује за светињу и ви да почитујете. Свашта можете поправљати, али само у свештене ствари нигда не дирајте. Ни ја вам, после толико година сопственог искуства, не умам о томе ништа друго казати, него да је

цела истина: да ко је год на ову капу лајо, он се кајо. Ја сам одма затим и протом постао. Шта је стало било владици што нисам јошт ни браде ни бркова имао; он је желио учинити кнезу хатер, а ваљда му је и новца требало! – Како су ми после казивали отац и мати, ја сам се запопио у половини моје шеснаесте године. Заиста морао сам врло млад бити, јер кад су ме хтели попити, врло сам се био уплашио, а особито кад су ме за врат у'ватили и олтару повели, јер онај један ђакон што ме је водио рече ми полако од шале: „Реци збогом бели свете, сад ћеш да погинеш!“ и мени се онда учинило да ћу заиста свет да променим. Но после видим како је то лепо бити попа.

Прота Матеја Ненадовић

се при'вати за своју камилавку и рече: „Христијани, почитујте свештенство и упамтите: ко је год на ову капу лајо, он се кајо!“ То његово слово напомињем вам да се смејете, али ипак од

Кад сам вам казао кратко владичино слово, да вам кажем како ме и отац саветовао: „Сине – рекне ми он кад сам први пут у моју нурију полазио – ти си јошт млад и не знаш какав је свет, ти си врло млад и ниг-

де готово нећеш бити у друштву твоји' парњака у годинама, него ћеш све долазити међу старије људе. Зато на сабору, и на слави, и на свадби немој много говорити, него слушај шта старији људи говоре. Ако почнеш тако млад друге да учиш памети и мудрости, онда ти нигда мудар бити нећеш. Кад говориш штогод, сви ће слушати, али немој ти себи да увртиш у главу да они тебе зато слушају што ти најмудрије говориш; они ће те зато слушати што си њи'ов попа, и што си мој син, и кад што погресиш, нико ти неће казати: није тако, али сваки ће помислити. Зато, мудро се владај и оно што ти се сада учини да није онако као што старији људи говоре, а ти немој одма да се плећеш у свађу, него причекај док дођеш у године они' људи, па тек ако и онда видиш да није онако, а ти кажи.“

Потом узме мој отац једну велику чашу пуну вина, и пошто отпије за једно два прста, рекне ми: „Прве године, кад идеш по нурији, само оволико пиј од сваке чаше којом те понуде“. „Друге године оволико“, и потом опет сркне мало вина. „Треће године можеш до пола чаше пити. Тек четврте и пете године можеш до дна чашу попити, и опет сви ће нуријаши сећати се твоји' први' година и сви ће говорити: наш попа ништа не пије.“ Ја сам слушао мога оца, и сећао сам се целог живота свију његови' савета, и био сам споко-

Слика о. Сштамајиса Склириса

јан, задовољан и срећан. Следујте мом примеру, следујте тој чаши мога оца, не само у пићу него и у свима другим страстима и наклоностима, па ћете бити срећни. Ваше речи, ваша делања, наклоности и уживања управљајте свагда према времену и према годинама вашег живота. С мером и у своје време много се којешта чини без штете, што пред судом здравога разума не би се могло оправдати сасвим. Тешко ономе који прву чашу сваке своје наклоности до дна испије!

*Из књије: Проша Мајшеја Ненаговић, „Мемоари“, Полиџика – Народна књија, Београд, 2005.
Приредио: Никола Савић,
ученик III разеда*

Свештеномученик Петар Вујовић

Парох метеришко-друшићки
код Жупе Добрске

Отац Петар Вујовић је рођен 21. јуна 1896. године у Жупи Добрској. После основног образовања, отац Петар је завршио богословију на Цетињу. Свештенички чин је примио на Петровдан 1925. године на Цетињу. За свој морални живот, примеран и ревносан рад у винограду Господњем 1938. године је одликован правом ношења црвеног појаса од стране Митрополита црногорско-приморског Гаврила Дожића, потоњег српског патријарха.

Честити Србин, одани и верни слуга Цркве Христове, добар духовни пастир свога народа, примјеран отац и понос свога рода, свештеник Петар Вујовић је свој живот завршио мученички, павши од партизанске руке у мученичком Куновом Присоју 1941. године. Партизани су га, после великог мучења, живог бацили у јаму седамдесет метара дубоку. По сведочанствима људи који су у то време као деца чували стоку у непосредној близини јаме, његов глас се из јаме чуо пет дана касније.

Од куће су га одвели партизани Милутин Пејановић, учитељ, Жарко Вукић, несвршени студент, и Никола Коле Јаблан, бивши чиновник поште.

Партизански суд, који га је осудио на смрт, сачињавали су Андрија Пејовић, командант партизанског батаљона, Мићан Петричевић, комесар, Мило Јовићевић, професор, и Даница Маринковић.

Партизани су га, после изрицања пресуде, одвели у штаб Ловћенског партизанског одреда, који је одобрио пресуду, кроз уста Михаила Вицковића, комесара Ловћенског партизанског одреда.

Непосредни мучитељи и целати оца Петра Вујовића су били Михаило, син Филипа М. Пејовића, Андро В. Лопичић из Цеклина и Крсто Ђуровић из Ораха. Тело оца Петра Вујовића је после неколико месеци извађено из јаме у Куновом Присоју. Сахрањен је у присуству многобројног народа, који је 2. маја 1942. године одао пошту свом духовном пастиру који се за све њих молио Богу и свима им служио.

Податке о страдању овог Свештеномученика дао је његов стриц, сада покојни Јован Б. Вујовић.

Преузето из
књиге Велибора В.
Цомића „Страдање
Србске Цркве
од комуниста”,
Светишора, Цетиње,
1997; илустрација:
Марко Жишков, IV
разред

МАТУРСКА ЕКСКУРЗИЈА XXII И XXIII ГЕНЕРАЦИЈЕ У СВЕТУ ЗЕМЉУ

Свако од нас је макар једном у своме животу размишљао о томе како изгледа Јерусалим; сигурно смо се запитали како је то Мртво море толико слано да у њему нема живих бића; како то изгледа ријека Јордан у којој се Исус Христос крстио; како изгледа гора Тавор на којој се Господ преобразио.

Тако и смо и ми, ђаци богословије, изучавајући богословске предмете, замишљали себе како једнога дана као хације корачамо Светом Земљом. Да те наше жеље могу постати јава, рекао нам је ректор прошле школске године, обавијестивши нас да постоји идеја о заједничкој екскурзији Призренске и Цетињске богословије у Јерусалим, која би била прва таква у историји наше Цркве. Ми ђаци смо то, наравно, прихватили са радошћу.

Брзо су прошле прве седмице школске године и приближио се дан поласка. Морам признати да смо сви били помало узбуђени – многима од нас то је био први пут да летимо авионом. Након што смо се окупили на Цетињу, кренули смо за аеродром у Подгорици, гдје су нас дочекали пријатељи и добротвори богословије, који су са нама пошли на ово поклоничко путовање.

Након чекирања карата и уласка у авион, услиједио је тренутак неизвјесности – полијетање. Понеки су осјетили малу дозу страха, али је, Богу хвала, све прошло без икаквих проблема. Након нешто више од сат времена лета, били смо изнад Цариграда, некадашње пријестонице Источног Ромејског царства, данас највећег града Турске, са око седамнаест милиона становника.

Аеродром „Ататурк”, раскрсница између Европе и Азије, својом величином је свакога од нас помало збунио. На срећу, без већих проблема смо завршили

*Испред цркве Светеиџе Софије
у Васељенској патријаршији*

царинску контролу, и због вишечасовне разлике између два лета, искористили смо прилику да посјетимо здања Васељенске патријаршије. На путу до Васељенске патријаршије, били смо у прилици да разгледамо Истанбул, данас један од најсавременијих градова на свијету. Заиста, морам признати, лично сам био одушевљен љепотом тога града. Апсолутно сам разбио све своје предрасуде о овоме граду.

У Васељенској патријаршији, у којој се чувају многе драгоцености и мошти којима смо се поклонили, обратио

Испред цркве Усијења Пресвиће Богородице у Јерусалиму

нам се епископ силивријски Максим. Он нам је у својој пастирској бесједи нагласио како је нарочито битно да сваки од нас не заборави своје поријекло, али да не треба да на прво мјесто истичемо своју националност, већ то да смо сви ми прво хришћани, па онда све остало.

Након овог корисног и богоугодног предаха, наставили смо путовање у Свету Земљу. Након слијетања на аеродром „Бен Гурион“ у Тел Авиву, гдје нас је дочекао наш водич Бранислав Петковић, аутобусом смо се упутили ка хотелу у близини зидина старог града Јерусалима. По доласку у хотел и након кратког предаха, кренули смо на недељну поноћну Литургију у Храм Христовог Васкресења. У Светој литургији, на којој је саслуживао епископ рашко-призренски Теодосије, учешћа су узели и свештенослужитељи из наше богословије. Већ помало уморни, дугачку јутрању службу смо искористили да се поклонимо мјесту

распећа на Голготи и мјесту Васкрсења Христовог. Након Свете литургије смо се упутили у хотел.

Прва светиња у коју смо се другога дана упутили била је црква на мјесту Успења Пресвете Богородице. У томе храму се налазе и гробови родитеља Дјеве Марије, Јоакима и Ане, и њеног заручника Јосифа. У близини овог мјеста је и маслина испод које је Јуда цјеливом издао Исуса Христа. На том мјесту данас се налази велелепна црква која носи назив „Црква свих нација“. У непосредној близини, изнад Језраелске долине, на којој ће по предању Христос судити над свим народима, налази се манастир Светога архиђакона Стефана, подигнут на мјесту његовог страдања. И дан данас су видљиви трагови његове крви на камењу којим је каменован, задобивши тако вијенац првог мученика за Христа. Осим што смо се поклонили гробу Пресвете Богородице, поклонили смо се и мјесту њеног рођења, изнад ког је сада мана-

Пред иконом Јерусалимске Мајке Божије у цркви Усијења

На мјесцу Рођења Пресвете Богородице

стир посвећен управо том празнику – Рођењу Пресвете Богородице. Након тога смо се упутили према Крсном путу, познатом и као Виа Долороса, односно оној улици којом је Исус Христос ходио идући према мјесту на коме ће својом мученичком крвљу да спере наше гријехе. Овај пут, познат под именом и Пут плача, за свој почетак има мјесто на којем је Христос осуђен на распеће, а на његовом крају се налази Храм Васкрсења. Храм Васкрсења изградио је Константин Велики са својом мајком Јеленом, која је и пронашла Часни Крст Господњи. Овај је храм претрпио многа разарања, па и потпуна рушења, и отуда је доста мијењан и реновиран, а у неколико наврата и дизан изнова из темеља. У комплексу Храма Васкрсења Христовог налази се и Голгота, односно мјесто на коме је Христос разапет. Ово мјесто је по предању и мјесто смрти Адамове и мјесто Аврамовог жртвовања Исака. Након што су Христа скинули са Крста, поставили су Га на плочу на којој су Га помазали мирисима, из које и дан данас извиру дивни мириси и уље, а која се такође налази под сводовима Храма Васкрсења, као и гроб Јосифа из Ариматеје у који је Господ положен. Изнад Гроба Господњег данас се налази црква Гроба Господњег, Кувуклија. Та црква има два дијела, у првом дијелу се налази Анђеоски камен, за који се вјерује да је дио камена којим је био запечаћен гроб Господњи, а други дио је само мјесто Гроба Христовог. У склопу Храма Васкрсења, осим ове дије цркве, налазе се и многе друге капеле, које смо такође обишли. Након поклоњења овим светињама, упутили смо се у хотел на вечеру и одмор.

Трећега дана смо се аутобусом упутили у манастир Вазнесења Христовог. Прво смо посјетили малу цамију, која је саграђена унутар оста-

така великога хришћанскога храма, срушеног од стране Персијанаца 614. године, у којој се налази отисак стопала Христовог. Преко пута ње се налази нови манастир који је саградио грчки монах Јоаким. Овај манастир је због своје историје, на мене лично, оставио највећи утисак. Наиме, отац Јоаким је почео да гради овај манастир без дозволе Израелске државе, и убрзо су услједили напади на манастир. Када су једном дошле градске власти са намјером да сруше манастир, испред радника који је возио булдожер појавила се икона са ликом Христовим. Возач је том приликом повриједио руку и није био у могућности да сруши цркву. Након овога отац Јоаким је одустао од даљег подизања цркве у вис, те је наставио са градњом више мањих здања око саме цркве. Једном приликом су дошли са намјером да га убију, али га нису пронашли у манастиру. Нажалост, том је приликом мученички страдала његова мајка. У овом манастиру се налази и српска монахиња Филотеја, која је једина особа са наших простора коју смо срели у току нашег путовања. Недалеко одатле се налази мјесто на коме је Христос изговорио молитву „Оче наш“, и на којем се данас налазе плоче са натписима Молитве Господње на многим језицима свијета. Послије овога нас је у про-

Испред Кувуклије – цркве Гроба Господње

сторијама Јерусалимске патријаршије дочекао Патријарх јерусалимски Теофило Трећи. У својој бесједи он нас је подсетио да је наше путовање заправо сагледавање читавог живота Христовог, и да је сврха овог поклоничког путовања испуњена само ако ми заиста осјетимо какав је то Христос подвиг учинио за нас. Након бесједи, патријарх је свима нама, и из из Призренске и Цетињске богословије као благослов уручио поклоне. Будући да се ова посјета Патријарху Теофилу поклопила са годишњицом освећења храма Светог Јована Владимира у Бару, поклоници из Црне Горе су искористили ову прилику да му дарују јединствен поклон – фотоалбум у којем је забиљежена његова посјета Митрополији црногорско-приморској приликом освећења Храма у Бару.

Истога дана смо посјетили и манастир Светога архангела Михаила, задужбину српскога краља Милутина, Сионску Горњицу и гроб цара и пророка Давида.

Испред гробнице Лазара Четвородневној

Поласком у мјесто рођења Господа Исуса Христа – Витлејем, започели смо четврти дан нашег путовања. Да би спријечили да бахати безбожници у цркву Рођења улазе на коњима, што се дешавало, хришћани су се досјетили и велика западна улазна врата у цркву су смањили толико да чак и пешак мора да се сагне када улази. Та се врата од тада називају „Вратима смирења“. Након уласка у, данас малу, капелицу, изнад које је подигнута петобродна базилика коју је саградио Константин Велики, поклонили смо се сребрној звијезди са 14 кракова. Преко пута звијезде се налазе јасле Господње, у које је Христос као Богомладенац био положен. Гледајући све ово, присјетио сам се обичаја у моме дому за празник Христовог Рођења. Колико је овај празник код нас поштован, говоре и ријечи Светог Петра Дру-

г Ловћенског Тајновидца: „Нема дана без очињег вида, ни праве славе без Божића“. Своје путовање смо наставили обиласком Поља пастира, и гробнице у којој су они сахрањени. Потом смо посјетили манастир Светог Теодосија Великог. У његово вријеме у овом манастиру је било и до 2000 монаха. Због тога је морао да напише један типик за овакав начин живота и тако је постао утемељивач општежитељног монаштва. Пошто смо се поклонили светињама Теодосијевог манастира, упутили смо се према једном необичнијем манастиру, ономе Светог Саве Освећеног. Из даљине се виде два пирга, од којих је један био посвећен Светом Симеону Мироточивом, а други је заправо мјесто у коме се скупља кишница, да би се у том безводном крају обезбиједила вода за манастир. Пирг својевремено

посвећен Св. Симеону Мироточивом, изграђен за вријеме српске управе над манастиром, преименован је касније у приг Св. Симеона Богопримца. Како жене не смију да уђу у овај манастир, то им је братија изнијела мошти на цијеливање, а ми мушкарци смо ушли унутра. Сам манастир је основао Свети Сава Освећени у VI вијеку, када он и установљава први јерусалимски типик. У главној цркви се налазе мошти Светог Саве Освећеног, а у горњој испосници се налази гроб Светог Јована Дамаскина. Посљедња локација коју смо тога дана посјетили била је гробница Четвородневног Лазара, брата Марте и Марије, пријатеља Господњег којега је Господ васкрсао четири дана послје његове смрти.

У сриједу, нашег петог дана боравка у Светој Земљи, у рану зору смо крену-

ли на гору Тавор, на којој се Христос преобразио пред својим ученицима. Након овога смо се упутили у Назарет, тачније на мјесто Благовјести Пресвете Богородице и на њен извор, да бисмо даље наставили у Кану Галилејску, мјесто на којем је Господ учинио своје прво чудо током боравка међу нама, претворивши на једној свадби воду у вино. Данас се тамо налазе две од укупно шест посуда у којима је вино било. Затим одлазимо на Галилејско језеро, на коме смо имали ручак, рибу Светог Петра, која је јединствена риба у свијету, и може се пронаћи само на овом језеру. Љубитељи рибе су уживали у овом ручку. Оно што је мени свакако било много занимљивије јесу манастир Дванаест апостола и Гора блаженства. Након овога смо се упутили на лијепу и освежавајућу возњу бродом по

У Кани Галилејској

великом и импозантном Галилејском језеру. Бродом смо дошли до старог римског града Тиберије, а даље смо се према хотелу упутили аутобусом.

На празник Рођења Пресвете Богородице – Малу Госпојину, били смо у манастиру Светога Герасима Јорданског, гдје смо присуствовали Светој Литургији коју је служио Епископ рашко-призренски Теодосије. Након Литургије смо направили кратак предах и упутили се на ријеку Јордан, мјесто на коме се Исус Христос крстио од Јована Крститеља и тако почео свој спасоносни подвиг за нас. Послије кратког молебана, трократно смо се погрузили у ријеку и наставили свој пут према Закхејевом дуду. Послије овога смо се упутили на Гору Кушања, до које смо стигли жичаром, уживајући у панорамском погледу на град Јерихон. На овоме мјесту је Христос био три пута кушан од Сатане. Како су дани одмицали, наш дневни програм је био све краћи јер нам је већ понестало фи-

зичке снаге, али смо се засигурно испуњавали духовним благословом ових светих мјеста.

На пола пута од Јерусалима према Јерихону, налази се манастир Светог Георгија Хозевита. Сам пут до манастира је веома стрм, и ни мало лак. Један дио пута смо прешли када смо иза кривине угледали велелепни манастир, уклесан у стијене. Баш као наш Острог. У себи сам размишљао, Боже да ли је могуће да је у вријеме Светог Георгија било више од три, четири монаха која су била спремна да живе у оваквом манастиру, под оваквим условима. У манстирској цркви се налазе потпуно нетљене мошти Светог Јована Румуна. Изнад манастира се налази пећина посвећена С ветом пророку Илији. Послије овог дивног манастира, упутили смо се на Мртво море, које је заиста необично. Водичи су нас упозорили да не квасимо лице због велике количине соли у мору, међутим ми, дјеца као дјеца, не послушамо их и

На Јордану

У манасиру Свешћој Георгија Хозевитша

На Сиону

На Тавору

мало по мало поквасимо и лице. Осјећај није био пријатан и заиста смо се увјерили у ријечи водича. Да, море је толико слано да је немогуће потонути, па су и они који не умију пливати, тада на Мртвом мору били пливачи. Послије сапирања соли са наших тјела, упутили смо се у хотел гдје нас је чекала свечана вечера. На овој вечери је био присутан и амбасадор Србије у Израелу, господин Милутин Станојевић, који нам је заблагодарио, како је рекао – што има част да буде међу нама, јер смо ми „будућност нашег народа“. У току вечере сви смо добили грамате које потврђују наш боравак у Светој Земљи, а остатак вечери смо провели уз пјесму и весеље.

Последњег дана били смо у цркви Свих руских светитеља у Ен Карему, мјесту рођења Св. Јована Крститеља, као и у цркви Светог Ђорђа у Лиди Палестинској, у којој је гроб и свете мошти овог славног Великомученика. Поклонивши се Светом Ђорђу, и помазавши се чудотворним миром, које и дан данас ту тече, упутили смо се ка Тел Авиву. У овом лијепом медитеранском граду смо накратко предахнули, а потом смо отишли на аеродром „Бен Гурион“, са којег смо одлетјели до Константинопоља. Одатле смо се упутили ка Подгорици и Цетињу.

Хтио бих првенствено да заблагодарим Господу Богу, који нас је чувао током нашег путовања по мјестима на

Крај гроба Свештої Ђорђа

којима је Он чинио чудеса, на мјесту гдје је издан, мучен, распет, сахрањен и васкрсао, све то учинивши како би на Голготи својом крвљу опрао наше гријехе. Такође, велико хвала желим да кажем свим пријатељима и добротворима наше Богословије, чијим смо донацијама прикупили потребна средства и упутили се на ово поклоничко путовање. Благодарехи Богу за овакав благослов, молим Му се да нас и даље овако окупља у братству и слози.

Три приче из Свете земље

За сваку хришћанску душу боравак у Јерусалиму представља најсвечанији животни тренутак. Он је многим покољењима вјерујућих био само неостварени сан, а данас, захваљујући унапријеђеном саобраћају, постао је веома доступна могућност. Толико доступна, да наша богословска школа са Цетиња, уз помоћ добротвора, ево већ четврти пут од своје обнове, матуранте води на поклоничко путовање у Свети град и околне светиње Израела. А тамо је све на једном мјесту, у правом духовном библијском амбијенту, у друштвеном амбијенту оне исконске људске нестабилности и промјењивости – све о чему су учили, и на чему су се васпитавали свих пет година свог школовања.

Тако смо и ове, 2017. године, од 16. до 23. септембра, заједно са браћом из Призренске богословије путовали на поклоњење јерусалимским Светим мјестима. Нарочито наглашавамо љепоту заједничког путовања двије богословије СПЦ на мјеста која представљају изворишта наше вјере и нашег богословља. Од великог је педагошког значаја, када свршени ученик неке наше школе сусретне свог брата, који је стасао на другом мјесту, а у истом духу и истој науци, као и он. Па све то још, на неком Светом мјесту, о коме су обојица слушали и нападали се њим, годинама.

За нас са Цетиња, овакво путовање представљало је, поред свега реченог, и испуњење завјета и жеља, благочестивог владара Црне Горе, оснивача Цетињске богословије, краља Николе Првог Петровића, коме је „сусрет са Призреном” представљао врхунац његових интимних, духовних и народних, политичких амбиција, и – слободни смо да кажемо – његов начин (и

не само његов, него цијелога народа у Црној Гори) есхатолошког ишчекивања сусурета са Светом земљом (косовском и палестинском – исто је!).

Не би стало у цијели часопис када бисмо хтјели да побројимо сва мјеста и истакнемо све детаље овог нашег ходочашћа, али зато користим прилику да истакнем пар аутентичних, неповљивих, чудесних згода, који су по форми препричавања нешто између очигледних Божијих откривења и међуљудских анегдота, па просудите сами у коју бисте их врсту ставили:

Свијећа

Први велики догађај у ком смо учествовали била је поноћна васкршња служба (недјељно јутрење са Светом литургијом) у ноћи између суботе и недјеље, у Храму Христовог Васкрсења, тачније – на самом Гробу Господњем. Никакав умор од пута, нити природна потреба за спавањем, није могла да се испријечи пред нашом поклоничком групом, и жељом да ову хришћанску недјељу, за разлику од свих других, бројних и благословених, дочекамо баш на мјесту Васкрсења Господњег. Службу су служили бројни архијереји из Јерусалимске Патријаршије и Руске Цркве, а међу њима је био и наш Владика рашко-призренски г. Теодосије, ректор Призренске богословије. Уз њих, служило је петнаесторица свештеника и неколико ђакона. За пјевницом се чуло грчко црквено појање монаха, а вјерном народу није било броја. Сви у „у побожној жељи, у чекању дара”, да Бог са овог мјеста чује њихове молитве, и да се на овом великом и страшном мјесту, баш причесте (сједине) са Господом.

Сати су брзо пролазили у таквом амбијенту. Повремено бих се пренуо из молитве и мисли, и запитао бих самог себе – вјерујем ли сопственим очима, гдје се налазим и коју службу вршим? Коначно, дошло је вријеме да се причесте сви свештеници, а потом и бројни вјерни народ. Архијереји су у једном моменту свештеницима раздјелили путире са Светим причешћем.

Ту је мало ко кога познавао, али се подразумејева да „ко се ту затекао” – зна шта ради. Тако је и мени један од присутних владика дао Свети путир и показао ми да идем у један крај Велике Цркве, и да причестим народ који тамо стоји. Пронесећи Светињу кроз велику гужву, и пазећи да ме неко не гурне у таквој ситуацији, стигао сам до самог зида, гдје ми је показано да будем и да одатле причешћујем вјернике. Одмах сам запазио да су људи око мене странци, тј. да нема никога из наше или из призренске поклоничке групе, него да је ријеч највјероватније о Молдавцима или неком другом сличном народу. Друга ствар која је била очигледна је слабо освјетљење у том дијелу храма. Нити сам добро видио лица људи који ми прилазе, нити сам могао јасно да видим унутрашњост путира, односно Светињу Тијела и Крви Господње, којом народ треба да се причести. Препадох се, да на тако Светом мјесту, и у тако важном часу, не учиним нешто погрешно, највише због те слабе освјетљености. Зато сам повикао према мојим познаницима, које сам угледао на другом крају Храма, да ми неко брзо донесе свијећу. Али, што због гужве а што због несналажења у новом храму, они су ме само беспомоћно гледали. Размишљао сам у себи, је ли могуће да у овој најсветијој цркви не могу пронаћи макар једну свијећу? А опет, видим гужву, видим да се свако заузео око неке своје потребе. Мојих ђака нигдје на видику, а ко зна да ли би и они могли наћи свијећу, оvdје гдје нико не познаје ни мјесто, ни језик.

Није било прилике за дилеме и премишљања. Народ је прилазио да се причести, на овом најсветијем мјесту, и подразумјевало се да свој дио службе обављам пажљиво а хитро, не питајући за околности. Ипак, полумрак у коме сам се налазио, правио ми је проблеме. И таман кад се запитах, како ћу и шта урадити у таквим условима, поред мене је стала жена са великом свијећом, као што су оне наше воштане, славске, и без ријечи, подигла је високо изнад свих нас. Тако је стајала цијело вријеме док се народ причешћивао, да би на крају и она приступила Светим тајнама.

Кад се све окончало, и кад сам пошао према олтару да вратим путир на своје мјесто, погледах жену са захвалношћу и рекох на српском: „Хвала”.

Она рече: „Нема на чему оче, Богу хвала”.

– „Ви говорите српски?”

– „Да, оче. Ја сам из Новог Сада.”

– „Лијепо. Пуно сте ми помогли са том свијећом”, рекох.

– „Знате, оче, то је свећа коју је мој син имао на крштењу. Пре поласка за Свету земљу, узела сам је са собом, јер сам помислила – Можда ће ова свећа, тамо у Јерусалиму, послужити Господу!”

Рекох одушевљено: „Е па, сестро драга, ове вечери не знам како је лепше могла послужити управо Господу, него овако сад, кад се Господ раздавао другима, на Светом причешћу!”

– „Слава Господу”, рече ова Новоцађанка, и изгуби се негдје у оној великој гужви усхићених и причешћених вјерника.

Лав

У манастиру Светог Герасима Јорданског били смо на Мали Госпођиндан и учествовали у тамошњој празничној Литургији. Послије су нам монаси причали чудесне приче о Светом Герасиму, и његовом вјерном пратиоцу,

пустињском лаву, кога је Свети својевремено спасао од неке повреде, па му је ова, иначе љута звијер до краја живота остала захвална, владајући се као домаћа мачка у манастирском дворишту, међу братијом. Послије свечевог упокојења, лав је, кажу, крепао од жалости за њим.

Е сад, кад је било ријечи о манастирском типичу у вријеме Светог Герасима, речено нам је да је Свети инсистирао на скромности и молитви, а везаност млађе братије за ранији земаљски живот, и пролазне ствари „лијечио“ је тако што је заповиједао да монаси по цио дан своје ћелије држе отворенима и доступним свима!

На наше гласно дивљење тој приповјести, и на алузије, како би то могло бити данас међу нама – да ли би неко од нас поднио такву заповјест, да све своје остави „на изволте“ братији и пролазницима, неко из наше групе добаци: „Па људи моји, ко је смио прићи монашким ћелијама, када се лав шета црквеном портом!?“

Мртво море

Не треба трошити ријечи о чувеном и јединственом у свијету феномену Мртвог мора, и амбијенту које његова вода чини посјетиоцима и потенцијалним купачима. Не само да не можеш потонути, него се једва и одржаваш на површини у положају који би ти желио, јер просто осјећаш неки притисак (потисак) из дубине, који те стално окреће некуд на страну, десно или лијево. Е сад, кад се човјек мало навикне и овлада околностима, заиста, без пре-

У манастиру Светиој Герасима Јорданској

тјеривања, могао би лежати на леђима, и на површини воде рецимо, читати новине, или испијати лимунаду.

Какав је то утисак оставило на нас Црногорце, сувишно је коментарисати. Замисли – лежиш, а пливаш!

Тога дана, када је наша група боравила на обалама Мртвог мора, и кад је већина нас окусила све те необичне чари ове слане баре, сусрели смо се са једном групом Јевреја, са којима смо започели занимљив разговор.

Онако у шали, предложили смо им да замијенимо наша мора. Да они нама дају Мртво море, а ми ћемо њима дати ону нашу јадранску обалу, са правим морем. Изгледало је да им нудимо више и боље него што тражимо за себе. А разлог за ову шалу је био управо тај – да би вода у којој не мораш да машеш рукама ни ногама, а стојиш на површини одговарала Црногорцима највише од свих на свијету. Међутим, имали смо посла са Јеврејима. На ту нашу понуду, једноставно су одговорили: „Таквих мора, као што је ваше – прозирних, плавих, са живим свијетом, са могућношћу да рониш и ловиш рибе... па тога има свуда. А ово је једно јединствено на свијету. Дакле, не пристајемо да се мијењемо“.

На мјесцу Вазнесења Господњег

Крсни њуџ или Via dolorosa (Пуџ бола)

ОВДЈЕ СЕ ТО ДОГОДИЛО!

О Светој Земљи би се могло причати са различитих гледишта, јер су и прошли и садашњи живот ту невјероватни. Може се рећи, сасвим други свијет од овога у коме ми живимо. Изузетно је занимљив суживот трију религија – хришћанства, католичанства и ислама.

Обилазећи Свету Земљу, ми смо наилазили и на мјеста нама лијепа за око – различити крајолици, лијепе и занимљиве грађевине препуне светиња и умјетничких дјела – иконе, слике, мозаици и кипови.

Истовремено, колико ћете дубоко, духовним очима, видјети Свету Земљу зависи од тога колика је отвореност ума и срца за схватити цијели ток историје Изабраног народа. Одласком

у цркву, читањем књига, гледањем филмова и слушањем прича можемо достићи духовни мир и обнову, али ипак – у Светој Земљи можемо рећи ону чудесну ријеч: **Овдје се то догодило!** Свијест да се налазиш у мјестима оним у којима су се збили догађаји из историје спасења, и они старозавјетни и они везани за Господа Исуса Христа, за Његов живот и дјеловање, све што је битно за историју спасења, то испуњава човјека, подстиче на захвалност, кајање, слављење или на молитву. Зато су се код нас на ходочашћу могле видјети и сузе, али и благодатни осмјеси, као и осјећај мира и радости. Пролазак Крским путем, пратила је пјесма славног Христовог страдања. Чули смо и доста нових прича о светињама, за које ни-

*Маџуранџи са разредним сџарешиним,
пјрошјорејем-сџаврофором Драјаном Сџанишићем*

Манастир Светог Саве Освећеног

Мјесто са којег је почело наше спасење јесте Витлејем. Мјесто гдје је Христос показао како се улази у заједницу са њим – Јордан. Мјесто гдје је Христос почео своју проповјед – Галилеја. Мјесто гдје је страдао и Васкрсао – Јерусалим. Али, мјесто гдје вријеме стаје, свако богатство и сиромаштво постају небитни, гдје човјек више није на земљи и сваку бригу овога свијета заборавља, манастир је Светог Саве Освећеног. Манастир који сам по себи задивљава колико физичким изгледом толико и духовним и историјским благом. Манастир који је саграђен у пустињи на самој литици кањона гдје унаоколо нема никога осим Божијих људи који су само физички присутни овдје на земљи, а духом далеко изнад пропадљивога.

Када сам ушао у манастир, осјетио сам дубоки мир и сву ништавност овог свијета, наспрам благодати и славе Божије! Стао сам у један крај манастира и помолио се. Затим сам наставио да се дивим величанствености ове светиње, царским лицима Христа и Богородице, ликовима Светих Божијих угодника који стоје вјековима на зидовима, куполама и дверима манастира, и непрестано се моле Богу за све људе овога свијета.

Док стојим, присјећам се завјета Светог Саве Освећеног, о цару монаху – нашем Светом Сави, икони Богородице Млекопитатељнице и архијерејског жезла који пада пред Светим Савом Српским. И присјећам се свега што је Свети Сава урадио за овај манастир и за српски народ. Зато се радо присјећам овог манастира и изнова проживљавам све што сам видио у њему.

смо знали, а које су нас задивиле. Обилазећи света мјеста и читајући Свето Јеванђеље, ми смо се враћали у вријеме када се то збило, и како је то изгледало тада. И у том тренутку не само да слушамо, него видимо и живимо то што се чита; стојимо ту!

Сада када отворим Библију и почнем да је читам, преда мном се слике

мјеста и светиња почну одмотавати као на филмској траци, и схватам да Свето Писмо није само скуп прича него и хроника времена у којем је „Ријеч тијелом постала, и пребива међу нама“. Читам га другим очима, јер сам ходао Светом Земљом, којом је ходио Господ, и полагао руку на мјеста на којима се Бог помирио са човјеком.

ТВРДА ВЕРА

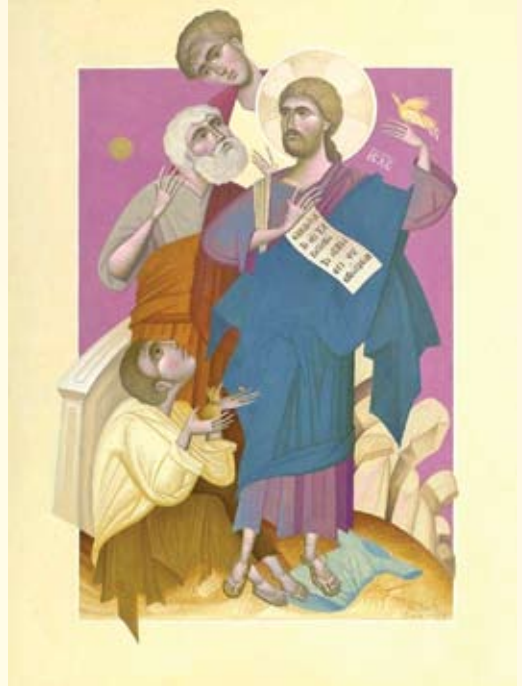
*Бесједа Николе Жунића, маџуранџа XXI генерације (2012–2017),
изговорена у Цейињском манасџиру џоком Великој џосџа 2017.*

Уиме Оца и Сина и Светога Духа. Свако од нас овде присутних, може рећи за себе: „Ја верујем“. Свакодневно исповедамо веру у Оца нашег небеског. Станимо сада на тренутак и запитајмо се: Шта заиста значе ове речи? Да ли је претенциозно, самоуверено, рећи: „Ја верујем“?

На Светој литургији исповедамо: „Верујем у једнога Бога Оца, Сведржитеља, Творца неба и земље“. Да ли је заиста тако? Да ли заиста искрено верујемо? Искрена вера ослобађа човека од многих овоземаљских брига. Узмимо за пример дете, оно нема бригае јер зна да има оца, и верује да се отац брине о кући и свим пословима око куће. Није ли онда свака наша брига апсурдна, јер ми, наиме, верујемо у „Сведржитеља, Творца неба и земље“? Или мислимо да Творац васионе не може или неће да се побрине за свој дом, него је сву бригу поверио деци?

„На што вам све бригае ако се сутра ујутру Сунце не роди“. Преко свог пророка Господ нам говори: „Онај ко се брине о томе да се Сунце сутра ујутру роди у одређени секунд, неће ли лако збринути и све ваше ситне бригае?“. Не би ли нас постидео, у Светом Јеванђељу Господ наводи пример птица у пољу: „Погледајте на птице небеске, како не сеју, нити жању, ни сабирају у житнице, па Отац ваш небески их храни. Нисте ли ви претежнији од њих?“

Брига о пролазним стварима нас удаљава од Бога и лишава праве вере. Човек може сам свој живот да учини рајским, ако препусти да њиме управља Бог, као добри Отац. Он нам даје изобилне благослове, и све чини за наше добро. Целу је творевину поставио

*Погледајте на птице небеске...
(Мш. 6, 26)*

у службу својој деци. Чак је и сам себе принео на жртву, да би нас спасао. Немојмо да повређујемо нашег Оца и да будемо неблагодарни и равнодушни према свему што је учинио за нас.

Читајући Молитву Господњу, такође исповедамо „Оче наш...нека буде воља твоја“. Запитајмо се опет – Да ли смо заиста спремни да, као послушна деца, прихватимо вољу Очевој? Сваки човек треба да се узда у Бога и да има наду у Њега за све што предузме да чини и да Га због свега слави. Уместо тога, човек је заборавио свог свемоћног Заступника, и на себе натоварио тешко бреме овоземаљских брига. Помрачен егоизмом, утеху је нашао у роптању. Уместо да кажемо: „Слава теби Боже“,

лакше нам је да дрско питамо: „Боже, зашто, зашто ја? Шта желиш Ти од мене?“ Велика је ствар предати себе Богу. Постављамо себи циљеве, уздамо се у себе и своје „Ја“, а притом не послушимо шта је воља Очева, и када се деси нешто лоше, хулимо на Бога. А „шта Господ жели од нас“? Жели да будемо послушна деца, да се одрекнемо гордости, и све своје бриге поверимо Њему.

Јадан свети старац, говорећи о смирењу, као пример је навео причу о два земљорадника: Један је био отац породице и имао је једну или две њиве и у свему се уздао у Бога. Радио је колико је могао, без роптања. Више пута му се догодило да су му неки снопови иструлили од кише, јер није стигао да их сакупи, а неке му је раздувао ветар, али он је за све говорио: „Слава теби, Боже“, и све му је ишло добро. А други је имао много њива, стоку и тако даље. Али није имао деце. Ако би га ко упитао: „Како си?“, одговорио би: „Ма пусти, не питај“. Никада није рекао: „Слава теби, Боже“. Само је гунђао и роптао. Али, једном му угине крава, други пут му се догоди ово или оно. Имао је све али није имао напретка.

Људима је данас живот постао тежак, јер стално желимо још, све гледамо кроз призму новца, и не задовољавамо се малим стварима. Тек када се разочарамо у људе, прибегавамо Богу. А када се молитвом и обратимо нашем Господу, који је пострадао за нас да би нам обезбедио вечни живот, ми тражимо материјалне ствари, заборављајући шта нам Господ каже: „Иштите најпре Царство Божије и правду његову, и ово ће вам се све додати“. Ономе ко тражи духовна блага, Господ ће у својој великодушности дати и телесна блага. Као наш Отац, Господ нам жели најбоље, а има ли ишта боље за нас од Вечног Живота.

Данас осигуравамо кућу, ауто... Божије осигурање нам није поуздано. А зар има већег осигурања од вере у Бога. Кажемо: „Верујем да ће ми Бог помоћи“, а никад нам није доста телесних добара. У кога се заиста уздамо, у Бога или у Мамона? Дошли смо у ситуацију да наш Отац има неизмерне ризнице свих добара, али да нема с ким да их подели.

Нека би нас Господ научи правој вери, којом ћемо стећи Царство веч-но. Амин.

*Виллејемска звијезда –
мјесто рођења Господа
Исуса Христа*

Вељко Петровић

песник, приповедач и есејист

Вељко Петровић је рођен у Сомбору 4. фебруара 1884. године. Његов отац Ђорђе био је сомборски катихета који ће 1891. у монаштву добити име Герасим и предаваће у Богословији у Сремским Карловцима. Вељкова мајка се звала Милева и била је ћерка сомборског пароха Јована Момировића. Мајка му је умрла неколико недеља након порођаја. Гимназију на мађарском језику завршио је у родном Сомбору. Према томе, пореклом из старе, грађанске и чуварне средине – војвођанске, овај „наш последњи доситејевац“ чији су се путеви укрштали на њеним и ширим просторима (из Пеште у Митровицу, из Митровице у Загреб, из Загреба у Сарајево, из Сарајева у Београд, из Београда у ратове и емиграције, из туђине кући); један од најбољих издаванака оног расног нараштаја који је како каже Скерлић, истовремено поседовао и „западњачки дух“ и „националну душу“. Вељко је имао све услове за понирања „у давно минувле векове“, у прошлост српскога народа. У давно писаном есеју „Данашњи људи и прошла времена (1932), сам Петровић истиче важност „осећања прошлости“, видовитости уназад. Да би се могла разабрати и схватити минувла збивања, „морају се знати и приближно сви животни елементи прошлости“, пише он, „па није довољно ни то, већ се мора имати осећање прошлости...“ (*Време и гогањају, сир.* 345).

Биографске црте из Петровићевог живота

Године 1902. стиже у Будимпешту где студира право. Истовремено био је питомац завода Саве Текелије, пештанског Текелијанума. Прве песме је почео да објављује 1905. године. Одржава пријатељске везе са Петром Коњовићем и Васом Стајићем. Од 1906. године па до краја I Светског рата, уредник је низа српских публикација које су излазиле широм тадашње Аустроугарске и Србије. Прешавши Албанију упућен је у Женеу, у новинарски пропагандистички биро, где је радио до 1918. године на штампи и публикацијама. Године 1918. изабран је за члана Југословенског одбора. За референта у одсеку Министарства просвете за Бачку, Банат и Барању у Новом Саду именован је 1919. Са Маром Мандрашевић венчаће се 1919. године. Следеће 1920. године премештен је у Министарство просвете у Београд. У то доба одржава везу са многим угледним српским књижевницима као што су били Јован Дучић, Алекса Шантић, Милош Црњански и Милан Кашанин, али и са ликовним уметницима. Умро је у Београду 1967. године, а сахрањен је уз велике почести у Алеји великана.

Вељко је најплоднији српски приповедач, написао је више него ико новела, чак две стотине, припадао је, зајед-

но са Јованом Дучићем, Симом Пандуровићем, Милошем Видаковићем и Милутином Бојићем, оном нараштају које се поред песничког и прозног стваралаштва бавило и критиком, и које се духовно формирало у раздобљу пре Првог светског рата. То је раздобље, с краја 19. и почетка 20. века, названо с много разлога „Скерлићевим раздобљем у српској књижевности“. У историјском смислу то је доба полета

у свим областима живота, од политике до уметности – време националног оптимизма.

Извори: Вељко Петровић, Српски њисци и сликари, Сомбор 1994. (преговор Љубисава Андрића); [https://sr.wikipedia.org/sr-el/Вељко_Петровић_\(књижевник\)](https://sr.wikipedia.org/sr-el/Вељко_Петровић_(књижевник))

Приредио: Матија Минић, ученик Шреће разреда

Поводом 170 година од објављивања Горског вијенца

Вељко Петровић: ЊЕГОШ

Висок је био, висок, највиши још и данас међу нашим људима. И стасом је надвисио све своје савременике. И рођен је на висини, и столовао и умро је на висини, високо изнад обичних људских насеља, у мрким планинама, „ђе оштри вјетрови пушу“. И гроб му је на висини, на врхунцу осамљене хридине, на догледу голих црних брда, љупкога приморја и бескрајне пучине.

И све мисли и осећања његова, и сав његов кратки земаљски живот, све је то било узвишено, трагично, као да је прошао, непоправљен и неокрзнут, мимо баналне свакодневице и ситне беде своје сучене околине. Крупна, јака, обимна личност; огромни распон његове страсне душе и видовитога духа додиривао је небесне висине и паклене дубине, па је и све оно између тога, између тих полова, што човечја борба за живот доноси собом и као дробни шљунак убацује у њега, одјекивало у

њему трагично, тако рећи козмички; као што увек у великим душама, под тим мраморним сводовима, и одјекује свака људска реч као громко симболично слово и сваки покрет порасте у апокалиптичну сенку.

Јер шта је, напоследку, радио и опевао Његош, владика и песник? Градио је модерну нацију и државу од неколико десетина хиљада брђана, сточара и хајдука, од неколико племена са slabим осећањем међусобне солидарности, градио, просветилачки, апостолски, и у исто време крваво, свирепо, страшно, као какав Лодовико Моро у XV веку. А као песник опевао је те борбе, ограничене у кругу две-три хиљаде квадратних километара, борбе које су пограничне чарке и мегдани према оним борбама у свету XVIII-ога века које су биле међаши у току светске историје. Али, он је у крхању тих усковидих, тврдоглавих племена и у

Нема тренутака у нашем животу, приватном и општем, а да наши људи, било којег staleжа, не наводе Његоша, често и не знајући чијом се то крилатом речи служе.

Занима олуку црногорских

ГОРСКИЈ ВІЕНАЦЪ

ИСТОРИЧЕСКО СОБЫТІЕ

ИЛИ

СВРШЕТКУ XVII ВІКА.

СОЧИНЕНІЕ

П. П. П.

ВЛАДЫКЕ ЦРНОГОСКОГА

У ВЕЧУ.

СЛОБДА Ч. О. О. МЕНТАРИСТА
1847.

том опирању суседним агама, пашама и везирима, бистро уочио зачетак ослобођења једног доброг народа, једног бољег народа, зачетак слободе, под условима у којима се само тај народ може прибрати и уобличити.

Но, велик песник Његош је осетио у тим наоко неважним, безименим епизодама светске историје вечити проблем опште борбе и вечиту двојност и опречност добра и зла, светлости и мрака, зверске грамжљивости и човешког духа, чији је идеални елемент правда и слобода, тог човештва и материје злата и блата, чији је неминовни елемент сила и тиранија.

Ништа боље не представља величину и истинску генијалност нашег Његоша него то што је одмах чим је дохватио владичанско – владалачку палицу у једну а перо у другу руку наишао и

ударио право на, такозвану, тачку најјачег отпора.

Када се појавио, односно када је издао своја главна дела, од четрдесет и пете до педесетих година прошлога века, Његош је био у ствари несавремен, анахроничан племић, у најбољем смислу те речи. Савлађујући све што је субјективно, лично, присно, он је чак и у изражавању, а и у књижевним асоцијацијама, још увек син XVIII века, у доба када је у српској књижевности, као и у друштву, већ превладао грађански дух, грађански и онда када под Вуковим утицајем постаје, бар мисли да увек постаје, народни, док је у већини случајева он само народски дух, дух грађанина који се труди да се изједначи са широком масом народном. Па ипак, шта се догађа? Стихови тога Орфелиновог, Лукијановог и Сарајли-

јиног непосредног наследника, стихови тешки, здудани, набијени књижевним, митолошким и научним алузијама, славеносрпским речима, обртима и интонацијом, лепе се за усне целогa неписменог народа од Јадрана до Тимока, пре и више но Оточанинови и Бранкови меки, наизглед приступачни, слатки, да не кажем, сладуњава десетерци.

Назвали су га Прометејем, несрећним светлотворним титаном, прикованим за оно суро, шиљасто стење, док му крагуј, мисли о вечном узлету људскога духа, груди кљује. Назвали су га Аполоном међу варварима и Адонисом, болним од своје душевне и телесне лепоте. А, уистини, он је био наша отеловљена трагична, косовска лепота.

Друго: он пише своја три главна дела мимо свих правила тадашње класичне поезике која је морала и за њега да важи као неприкосновени песнички кодекс. Нити је *Луца микрокозма* еп, нити су *Шћеџан Мали* и *Горски вијенац* драме. Све су то спевови велике песничке вредности, у којима се укрштају сви елементи, и епски и лирски и драмски. Није то, божем, баш по свему неки недостатак недоучена књижевног техничара, већ неодољив, непомућен израз нашега генија, генија нашег народа који ће, можда, под ударом своје сопствене судбине, вечито остати у особеном стању превирања, размећући на све стране социјалне и духовне ограде.

А да је тако, чујемо сваки час, јер нема тренутака у нашем животу, приватном и општем, а да наши људи, било којег сталежа, не наводе Његоша,

често и не знајући чијом се то крилатом речи служе.

Међутим, да се вратимо на исту мисао. Његошеве речи, његови десетерци, нису гусларски, народни, у строгом смислу. Чак и према стиховима оних ретких народних песама, као што су „Смрт мајке Југовића“, „Старац Вујадин“, „Женидба Јанковић Стојана“ итд, које су вероватно производи тадашњих одвојених интелектуалних индивидуалиста, можда неких „дијака“ или монаха, чак и према њима Његошеви десетерци су, не само садржајно већ и формално, друкчији, рекли бисмо, ненародни, бар ненародски, негусларски у обичном значењу.

Има више од двадесет година како је тај проблем наше поезике наглашаван, а све у славу Његошеву и у славу онога народа који је ипак те стихове прихватио. Један наш угледни научник (Владимир Ђоровић) настојао је да статистички, метријски, реши питање те разлике на коју му је указана пажња. И то је метод, и у томе се крије добар део истине, али, по нашем мишљењу: само делимично и површно. Главна разлика између Његошева и народнога десетерца није у томе што се на стотину редова толико и толико више њих у Његоша свршавају једносложном или тросложном речју, већ у томе што Његош, другујући са Дантеом, Милтоном и Пушкином, у глумим црногорским ноћима, у пустим каменим избама Цетињскога манастира и новосазидане Биљарде, није гудио своје стихове већ их је писао оним својим чувеним финим, белим, нервозним прстима; што је своје распаљене а уздржане визије о Мандушићу Вуку, о снаси бана Милоњића и срдачну мудрост игумана Стефана исписивао а не искукао. Може бити, – а и биће тако – да ту има удела

и онај нарочити, стародревни црногорски нагласак, али, сигурно још више, онај избрани књижевни и, често, фино прециозни црквенословенски речник, па, вероватно највише, необични, уметнички рафиновани, често, уз народне сталне, синонимичком вешто, осетљиво, као изненадно погођени чврсти епитети и лирскодрамски прескоци, они су ти што чине да десетерац, који у народним песмама тече заносно-успављиво, монументално-монотono, овде не тече већ се гради, слаже, громада на громади, гранитно као тврђава, с драмским избочинама и лирским дослућивањима.

Па опет – да поновимо: цео је народ њега присвојио. То је најбоља сведоцба о Његошевој генијалној сугестивној моћи и о латентној, благородно амбициозној особини наше народне душе. [...]

1933.

Преузето

из књије:

„Вељко Пејровић“, Едиција „Десет векова српске књижевности“, Матица српска, Нови Сад, 2014.

За „Бојословац“ приредили: Матија Митић и Никола Савић, ученици III разреда

„Тамо гдје је благо ваше, тамо је срце ваше“

*Бесједа Дамјана Караџића, мајшураниа XXI генерације (2012–2017),
изговорена у Цетињском манастиру током Великој посту 2017.*

Уиме Оца и Сина и Светога Духа. Данас, када живимо у времену великог технолошког напретка, паметних телефона или такозване интернет ере, све више и више обраћамо пажњу на наш материјални живот, док онај много битнији, духовни живот занемарујемо. Господ је рекао: „Не сабирајте себи блага на земљи, гдје га изгриза мољца и рђа, него сабирајте себи блага на небу, гдје га ни мољца, ни рђа не изгриза.“

Поред бриге за освјежење нашега тијела, треба да бринемо и за освјежење наше душе. Ми наравно знамо какав значај за наш живот има храна. Но знамо и да, колико год да је неопходна, она може бити штетна, па чак и опасна. У Јеванђељу се каже да не живи човјек само о хљебу.

Сасвим је извјесно да се не ради само о пукој „поповској“ реторици када се каже да је и души потребна храна. Свако од нас врло добро зна да је човјеку потребну да чита, да размишља, да разговара са другима, да се разоноди. Али поразно је колико ма-

ло људи брину о својим душевним потребама, колико на њих мало обраћају пажњу, колико на плану душе не воде чак ни елементарну хигијену. Ми увијек више волимо да читамо неку лакшу литературу и да необавезно ћаскамо, него да читамо озбиљне књиге и водимо озбиљне разговоре. Као да заборављамо да је душу лакше искварити него стомак и да су посљедице кварења ду-

ше много опасније од посљедица кварења стомака.

Данашњи човјек је превише заузет бригом да што прије, што више стекне материјалног богатства, како би могао уживати у тјелесном животу. Битно нам је да имамо што луксузнија кола, комфорнији стан, скупле патике, бољи телефон. Да себи обезбиједимо лјетовање и зимовање. Хранимо наше тијело, док нам је душа нам празна и гладна. А Господ

каже: „Гдје је благо ваше, тамо је и срце ваше.“ Да ли мислимо, драга браћо и сестре, да се Господ Исус Христос није могао родити у царској палати, у свили и порфири, са свим почастима? Наравно да је могао! Ако је неко могао,

*Господ Исус Христос, икона у Храму
Христовој Васкрсења у Јерусалиму*

могао је Христос. Он, од чијег су једног додира ниједи проговорили, хром проходили, слијепи прогледали.

Зашто није? Па баш због тога, драга браћо и сестре, да би нама грешнима показао сву пролазност овоземаљског материјалног живота. Да би нам показао да Он није цар земаљски, него Цар небески.

Данас када изађемо на улицу можемо да видимо људе који брину само о својој тјелесној нечистоти. Када их погледамо можемо да видимо да увијек носе чиста одијела. Воде рачуна само о свом тјелесном смраду, док за душевни смрад нису ни чули. Модерни људи се понашају баш као и фарисеји, који су чистили чашу само споља, а унутра је била пуна грабежи и злобе. А Христос каже: „Блажени чиста срца, јер ће Бога видјети.“

Када су Волтера Ролија, познатог енглеског истраживача из 16. вијека, извели на губилиште, крвник га је упитао је ли му глава правилно постављена на пањ. Роли је одговорио: „Није

важно, пријатељу мој, како је постављена глава, већ како је постављено срце!“ Када одемо код љекара да нам оперише ногу, он нам прво прегледа срце. Ако нам срце није здраво, да право кажемо – и не исплати се оперисати ногу. Без здравог срца ни најбоља нога нам не може много користити. Тако исто и са духовним срцем – даба нам сва материјална богатства, ако немамо оно много битније, духовно богатство. Драга браћо и сестре, ми се током цијелог свог живота налазимо на раскрсници између два пута. Између пута добра и пута зла. Ми сами бирамо хоћемо ли ићи путем сатане или путем Христа, путем земаљског царства или путем Небеског царства. Овај први пут је доста лакши, док је овај други пут, пут Христов, узак, тежак и пун разних препрека. Ако желимо да се спасимо, ми морамо да кренемо путем којим су кренули апостоли и сви светитељи, од којих су многи били из нашега рода, а то је пут Христов, пут Небеског царства. Амин.

У ЗДРАВОМ ТЕЛУ ЗДРАВ ДУХ

Мens sana in corpore sano – У здравом телу здрав дух – стара је латинска пословица, а изворно је реч о стиху песме римског песника Јувенала. Пословица у свом изворном облику говори да једино здрав дух и здраво тело требамо молити од Бога. Овај је стих постао пословичан јер је народ спознао да те две ствари често иду заједно, и како је корисно чувати и физичко и ментално здравље.

Од најранијег животног доба, задатак телесног вежбања је позитивно деловање на раст и развој организма. Оно служи пре свега да држимо своја тела правилно, да развијамо хигијенске и прехранбене навике, али и још више од тога – да унапређујемо људске односе. При вежбању развијају се позитивне друштвене и моралне особине, као што су: тимски рад, солидарност, праведност, одлучност, упорност, дисциплинованост, одговорност, културно понашање, патриотизам... Код краткотрајних промена расположења од велике помоћи може бити телесно вежбање или рекреација – кроз уживање и задовољство у активностима које обављамо покушавамо доћи до кључних елемената за психичку добробит, а саме активности нам барем неко време мисли удаљују од проблема. Повећањем снаге или смањењем телесне тежине појединац добија боље мишљење о самом себи, а самим тиме долази до раста самопоуздања и додатне мотивације за наставак телесног вежбања, што ће му омогућити постизање виших циљева.

У борби против стреса вежбање помаже као начин избацивања негативне енергије из организма. Вежбање смањује ниво „хормона стреса“, а повећа-

ва ниво хормона за осећај среће. Вежбање такође одвлачи пажњу од извора стреса, и редовно вежбање смањује осетљивост на стрес.

Бројна истраживања доказују да је редовно вежбање и бављење спортом негативно повезано са депресијом а позитивно повезано са самопоштовањем. Особе које се баве неком врстом телесног вежбања имају прилику да кроз своју активност повећају и изграде самопоштовање. Самопоштовање спортиста резултат је различитих плодова активности, као што су: укљученост, успех, изглед, мотивација...

Гледајући све што се телесним вежбањем може постићи, можемо закључити да оно развија функционалне и моторичке способности организма, делујући кроз биолошка, образовна, здравствена и рекреативна поља људских делатности. Такође можемо рећи да телесно вежбање подиже квалитет живота сваког појединца. Иначе, препорука Светске здравствене организације јесте да човек свакодневно треба да се бави физичким активностима, у периоду од пола сата. Зато: бављење спортом, било свакодневно или барем три пута недељно, по пола сата, најбољи је начин да предупредите одласке код доктора и да унапредите своје физичко здравље.

Одговара ли хришћанском погледу на свет израз „У здравом телу здрав дух“?

„Молиши с њеба, за ум здрав у телу здравом. Богрој духа ишћи, који за страх њед смрћу не зна, који крај својеја живоша за дар њрироде сматра, који је у штању да њрешири невољу сваку, духа, који није њневу склон и за сѡра-

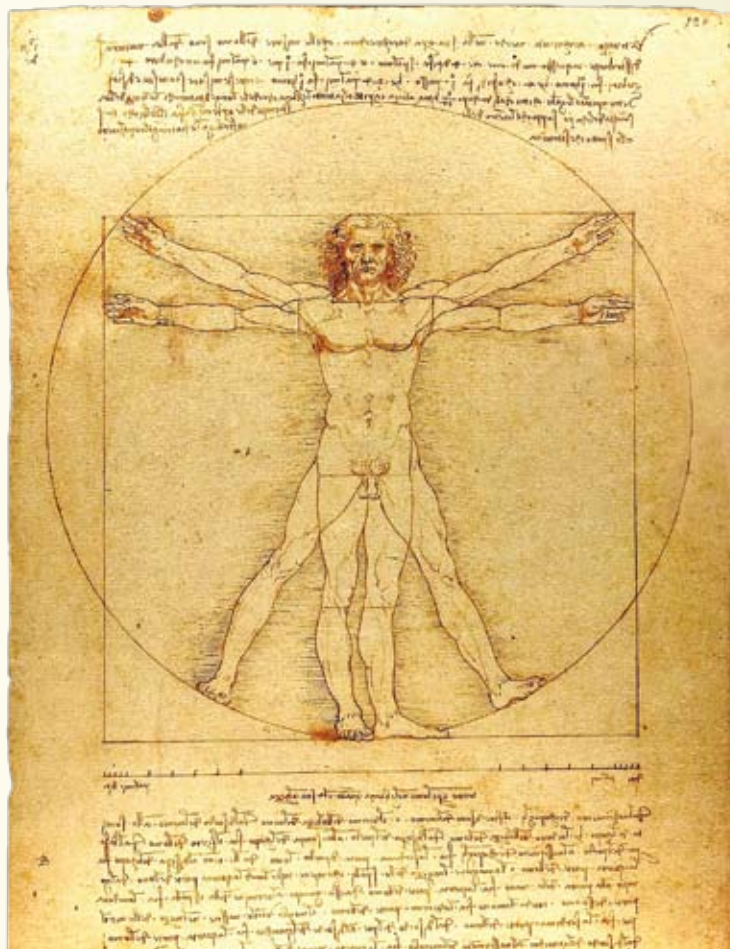
сти неразумне не зна, који је склонији шешким Херкуловим шрудовима него Сарданајаловим љубавима, шировима и раскошима.“

Дакле, Јувенал (I век после Христа) нам казује да онај који сматра да има здраво тело, треба да се постара и о душевном и духовном здрављу. Истовремено, видимо да за њега здравље тела не подразумева само по себи и здравље душе и ума (какво је често тумачење ове пословице када се она чита ван контекста), већ да се за њих треба молити.

Корак даље иде хришћанска антропологија, која, за разлику од уобичајеног схватања, физичко здравље не сматра за услов духовно-моралног здравља. Оно може постојати како у здравом телу, тако и у човека који страда од болести. Духовна снага зависи од правилне вере и испуњавања Божијих заповести. Уколико нема овога, грех ће временом почети да делује на човеково тело.

Често Господ, видећи да лакомишленост и склоност ка греху могу човека довести у невоље, таквога чува од истих помоћу болести: „*Бива и то да Бој болешћу чува њојединце од оних невоља које их не би мимошле уколико би били здрави*“ (Свети Теофан Затворник)

За хришћанина су болести људи који га окружују (како телесне, тако духовне) широко поље за делање које треба да донесе спаситељне плодове: „Потрудио си се око болесника? Нека ти је благословен труд, јер је о томе речена утешна реч: *Болестан бејаш и њосејисте ме* (Мт. 25, 36)“ (Свети Теофан Затворник).

Закључак

Имајући у виду сва три горе наведена става о здрављу душе и тела, и њиховом међусобном односу, могли бисмо да закључимо да човек своје тело и здрав дух у њему треба да прихвати као драгоцен дар Божији, и да се труди да их на сваки начин сачува, чинећи све што је до њега, али уздајући се увек у помоћ Божију, нарочито када је у питању душевно здравље.

Истовремено, не треба ни да очајава ако остане без телесног здравља, јер је Бог Онај који може да онима који се у Њега уздају да силу да се издигну духом изнад телесних немоћи и болести, и да их окрену на духовну корист, која је у сваком случају битнија од телесне.

О ПОКАЈАЊУ

*Бесједа Стефана Шинжара, маџуранџа XXI генерације (2012–2017),
изговорена у Цетињском манаџиру током Великој поџта 2017.*

„**П**окајте се јер се приближило Царство небеско.” Овим речима је гласом вапијућег у пустињи Свети Јован Крститељ, као последњи Пророк Свевишњег, припремио пут за Његов долазак, и тиме испунио Стари Завет. Истим овим речима и Господ наш Исус Христос започиње Нови Завет! Ово су биле прве речи проповеди Господње, проповеди о покајању, које ево вековима одјекују, чему смо и ми сведоци, јер нас после две хиљаде година опомињу на будну припрему за Царство небеско. Онда када се на земљи толико намножио и ојачао грех, и када је смрт постала заклето непријатељ човеков, баш тада Христос долази и као благи Лекар позива на покајање.

А шта је то покајање? Покајање представља преумљење ума људског! Какво преумљење? Онакво да њиме долазимо до сазнања да смо грешни, до сазнања да без Бога не можемо стећи то Царство небеско које Он обећава онима који се кају. Али будући да грешимо сваки дан све више и више, сваки следећи грех удаљује нас од Бога, који је Лекар душе. А ако се удаљујемо од Лекара, удаљујемо се и од лека. Као што је и у медицини познато да ће најбољи успех при излечењу имати онај оболели који призна да је болестан, и који промени дотадашњи начин живота, тако ће и у духовном животу најпре оздравити онај који покајањем схвати да је грехом болестан, и који преумљењем иде ка оздрављењу. Покајање зна-

чи признавање своје грешности. Покајати се значи оставити своје грехе и не враћати се њима. Због тога непокајани личе на бесловесне животиње, које се у чулној сласти преједају грехом, а по природи избацују вишак напоље, па се као пси враћају назад бљувотињама својим. На мени је дакле да ли ћу се вратити одвратном греху, или ћу после ових речи схватити да сам и ја болестан. На мени је да ли ћу са Христом или не!

Чињеница је да између грешника и свеца стоји провалија у сваком смислу, али која се превазилази слободном вољом и једнога и другог. Једина разлика између светога и грешнога је воља. Воља је кључ здравља или болести, живота или смрти, грешности или светости. Зато Христос не каже – Морате да се покајете!, него смирено позива на покајање поштујући нашу слободу.

Зашто је баш покајање потребно за улазак у Царство Божије? Слично би било питање: Зашто је потребно да сам уредан, у новом оделу, у сваком смислу припремљен за пријем код цара, од кога тражим да ми опрости дуг? Сулудо је и говорити да морам да будем спреман за такав сусрет, јер ће ме цар у противном одбацити као прљавог, лењог и неодговорног слугу. Али, чињеница је да је човеку тешко да призна грех. Ми често лично на дете које је намерно или ненамерно разбило чашу, али које ће радије рећи: „Нисам ја!“, или још радије: „Он је!“

Свети Оци кажу да је Господ милостив и кадар да опрости сваки грех, ма колики он био. Сваки је грех опростив, осим греха непокајања! Ако сам ипак и разбио чашу, и тешко ми је, и знам да ћу добити критику због тога, али је ипак боље да претрпим критику сада, него касније када разбијем нешто веће да трпим и батине. Покајање стога представља борбу између људског ега, и оног савета Божијег који ми тихо говори: Покај се и признај, јер ћеш само тако стећи милост од Оца који милује!

Како се треба кајати? Када се кајемо, потребно је да се свим срцем окренемо Богу. Иначе каква је корист од покајања, ако је оно само пуко набрајање грехова без жара у срцу. За овакве је Господ одавно рекао: „Ови људи приближавају ми се устима својим, и уснама поштују ме, а срце је њихово далеко од мене“. Према томе, кајмо се искрено, из срца и из душе! Јер знамо да ни људи не цене много површне услуге, које ћемо онако успут, хладно, по навици чинити. А Господ не тражи друго, него срце. „Сине мој, дај ми срце твоје!“ На ово нас непрестано позивају и речи Литургије: „Горе имајмо срца“! Само ако са Господом непрестано будемо горе, ако будемо срцем уздигнути ка небу, једино ћемо тако, видевши светлост Његову, спознати своју таму. Јер се свака нејасноћа у мраку, светлост показује каква је!

Погледајмо пример цара Давида који је пао и покајао се. Оног цара Давида који је као дете убио огромног ратника Голијата, оног Давида који је написао толико псалама, а који је ипак пао, покајао се, и сада је **свети** цар Давид. Његово величанствено покајање видимо у 50. псалму, у којем он каже да **зна** грех свој, и од Господа моли: „Срце чисто

сздај у мени Боже и дух прав обнови у мени“! Ово двоје: познати свој грех, и желети исправљање представља **само** покајање! Ево како грешник стиже до спасења. Ево како се грешник претвара у праведника!

Погледајмо само наше старозаветне и новозаветне узоре, како су све чинили само да би им Бог опростио грехе. Ево цар Давид је написао покајнички 50. псалам, цар Манасија је разрушио све идоле, и када је доспео тамницу молио се Богу и Он му је опростио. Погледајмо огромно покајање Марије Египћанке, која је 48 година живела у пустињи и од блуднице постала светица! Или Светог Јакова палог и покајаног, који је десет година живео у гробу само да би му Бог опростио. И наша је историја пуна примера покајања. Краљ Драгутин је у покајању за грех према родитељу саградио седам манастира и замонашио се. Карађорђе се јавно, пред народом, исповедио за грех према оцу, а кнез Милош је подигао „Покајницу“ за зло које је учинио Карађорђу.

Ево, браћо и сестре, царева, краљева, кнежева, представника народних, који су грешили, а који су сада свети у Господу. Дакле, људски је грешити, али је људски и кајати се! Зато не тугујте непокајани! У православни календар нису ушли само они без греха, ако је и било таквих, него и они који су били велики грешници и грешнице, али који су се покајали! **Пожуримо на покајање, јер и време жури!**

Дај нам, Боже, покајање Светитеља Твојих и сузе покајника Твојих. Да бисмо благодаћу Твога Духа просветлили грехом замрачена срца наша, и са Светима славили Тебе, Бога нашега, са Оцем и Духом Твојим Светим, сада и увек и кроза све векове. Амин!

Кишни дани

И опет, већ трећи дан
киша пада и пада –
туп, туп, туп;
тупо удара у стрехе и олуке,
неку далеку празнину одаје,
пада, пада, пада,
не престаје.

У даљини, сунце се пробија
кроз облаке
тражим га погледом,
и срце га тражи,
жели да докучи
шта му то недостаје.

Није то туга у срцу застала
већ сета, чежња,
за оним неким данима
ведрим, насмејаним
друштвом и музиком испуњеним.

Није туга моје срце надвила
у овим кишним ноћима,
око види у даљини лека –
винуће се скоро дуга
преко неба
искричава, мека.

А онда ...
глас из душе се јави,
милина лице озари,
све лепе мисли
поново се роје,
сјај новог дана
славим.
Љубав и наду да не заборавим.

Срђан Ж. Вучановић, II разред

МАЈКА – СТУБ ПОРОДИЦЕ

*Бесједа Недељка Томића, мајшуранића XXI генерације (2012–2017),
изговорена у Цетињском манастиру током Великој Госи 2017.*

Уиме Оца и Сина и Светога Духа.

У нашој светој Цркви мајка је одувјек поштована као највећа светиња. У томе нам као вјечити примјер служи Господ наш Исус Христос и то како је Он поштовао своју мајку и како се односио према њој. Као што вели један пјесник: „**Лијепо име мајка уста испуњује, а пјесма о мајци до Бога се чује**“. И заиста је тако! Ма колико била стара, мајка је увијек најдивнија, најљепша и најмлађа, и никада не стари у очима дјетета. Једна јеврејска пословица каже да је Бог створио мајке јер није могао да буде свуда присутан. Ово наравно није наше хришћанско учење, јер сви ми знамо да је Бог увијек и свуда присутан, али нам служи као свједочанство колико је узвишено било схватање мајке у породици и друштву.

Мајка, која дјетету даје живот, може се упоредити са Богом. Бог је наш заједнички Творац и Отац и он брине о свима на-

ма, а тако исто, и свака мајка брине о свом дјетету. Да нема мајке не би било ни дјетета. Она га доноси на свијет, одгаја, и васпитава, учећи дијете оном што је добро, а скрећући му пажњу на оно лоше. Свака мајка треба да се угледа на примјер Пресвете Богородице, која иако је знала да носи Сина Божијег, није се одрекла материнства, него је као мајка васпитавала Сина, његовала Га и хранила. Пресвета Богородица даје примјер да су родитељи најодговорнији за васпитање у породици.

Сви знамо да је сваки човјек снажан докле су му живи родитељи, особито мајка, јер је она та која ће увијек саслушати своје дијете и дати му најбољи савјет. Када је у невољи, сваки човјек ће завапити: „Јао, Боже!“ Или: „Јао, мајко!“ У овоме видимо да је мајка биће најсличније Богу. Она може и да

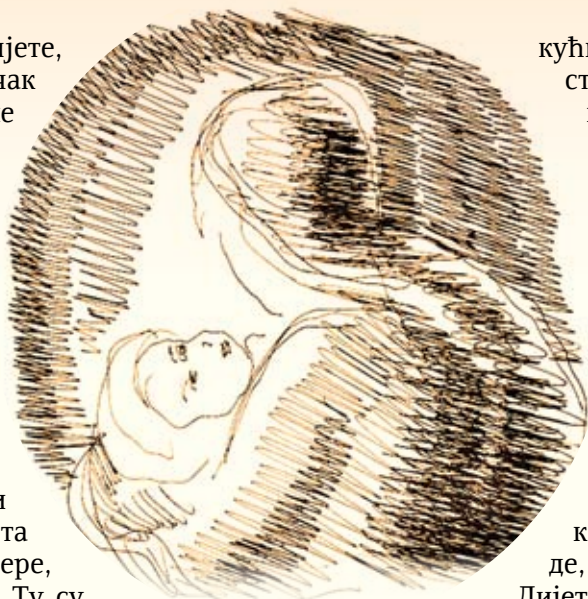

се разљути на дијете, да га изгрди, па чак и прокуне, али не из мржње, него из претјеране љубави, да би дијете увидјело своју грешку и поправило се.

Зар је мало светих и честитих мајки из рода нашега, браћо и сестре? Ту је Света Софија, мајка Вјере, Наде и Љубави. Ту су и мајке које родише многе витезове и заточенике ради

истине и правде Божије, и безбројне страдалнике и мученике за Крст часни и слободу златну. Зар би Југовићи пошли у бој без онакве несравњиве и невјероватне јунак-мајке? Ту је и наша Света царица Милица, Света Ана, мајка Светог Василија Острошког, затим Света мајка Ангелина Бранковић, коју васцијели род српски зове мајком, и многе, многе друге. Како да се не сјетимо народне пјесме „Ропство Јанковић Стојана“, када Стојанова мајка реже своју косу и њоме везује лозу, да би тако пазила и обрађивала виноград који јој је успомена на сина јединца? Ово је примјер пожртвованости и љубави једне мајке према своме дјетету, а тај примјер дају нам све наше мајке. Сјетимо се „**нове Јевросиме**“, мајке Милоша Ђирковића, која је родила, можемо слободно рећи, последњег јунака новог косовског распећа.

А колико су тек мајке хришћанке близу Бога и како је моћна њихова молитва? Навешћу вам примјер једне мајке која је имала јако несташно дијете. Није га могла ничим умирити, нису успијевале ни грдње, нити батине, дијете је и даље скакало и врштало по

Цршеж о. *Сштамашиса*
Склириса

кући. Мајка је затим стала пред иконе и почела гласно да се моли: „Господе Боже мој, Пречиста Мајко Божија и сви свети, ја не могу ништа више да учиним у васпитању овога дјетета и видим да ће моје дијете и духовно и физички погинути. Господе, ја даље не могу!“

Дијете се није обазирало, него је и даље дивљало.

У једном тренутку угледало је мајку како се моли и плаче, дотрчало је до ње и почело да плаче и тражи опроштај, говорећи: „Мајчице моја, опрости ми, молим те. Обећавам да више никада нећу бити несташан и да ћу те слушати и поштовати твоје савјете.“ Дакле, Господ је услишио мајчине молитве и сузе и умирио дијете. Запитајмо се, драга браћо и сестре, колико су наше мајке учиниле за нас, одгајајући нас и васпитавајући. Колико су само суза пролиле молећи се Господу за своје дијете, да га Господ води правим путем и да га чува од свакога зла. Мајчине сузе и молитве су увијек најискреније пред престолом Божијим.

У нашој светој Цркви мајка је задобила један високи статус у породици, и веома је поштована. Па чак је и једна недјеља у Божићном посту посвећена мајкама, а то су **Мајерице** – предиван празник свих наших мајки. Видите, браћо и сестре, како значајно мјесто заузима мајка.

Да ли мајка заиста данас ужива поштовање достојно своје улоге у породици, Цркви и друштву уопште? Не бих рекао! Велики проблем данашњег друштва јесте што се не поштују роди-

тељи, а сам Господ Бог је још у Старом Завету рекао: „**Поштуј оца својега и матер своју да ти добро буде и да дуго поживиш на земљи**“. Поједини што су старији, све мање имају поштовања према родитељима, а то је велики гријех. Послије се питамо зашто нам се догађају разне неприлике, зашто Господ неће да услиши наше молбе... Зато, драга браћо и сестре, јер смо постали робови гријеха, изгубили страх Божији, не поштујемо самог Творца нашега и родитеље који нас воде познању истине и уче свему добром. Све то одбацујемо кршећи заповијест Господњу. Пуно се зла уселило у данашњег човјека. Врло важне су ријечи Светог апостола Павла, који каже: „Дјецо, слушајте родитеље своје у свему, јер је ово угодно Господу!“ Данас најалост, као што рекох, намножило се много непоштовања у породици и по-

родаца је у једној великој кризи. Често слушамо приче о свјетској економској кризи, а нико не помиње кризу у породици. Да би се ријешила криза у једној држави, човјек прво мора да ријеша кризу у породици, јер је породица, као што каже Свети апостол Павле, „**стуб друштва – Црква у малом**“, а стуб те породице је мајка. Па зар је наш народ био луд када је рекао да „**кућа не стоји на земљи, већ на доброј и честитој жени – мајци**“.

Поштујмо, драга браћо и сестре, наше мајке, које су поред Пречисте Богомајке и светитеља наши највећи молитвеници пред престолом Бога живог. Усликнимо Господу ријечима: О Господе наш, благодаримо Ти што си нам даровао наше мајке које нас одгајају и уче правом животном путу. Теби нека је слава и хвала у све вјекове. Амин.

Кршћарење Галилејским језером

Илустирација:
Василије Мићановић

Слава I разреда

На празник Светог Мардарија Љешанско-либертивилског ученици Првог разреда Богословије, са својим разредним старешином Благојем Рајковићем, прославили су своју славу.

Славље је започело Светом литургијом коју је у Цетињском манастиру служио јеромонах Прохор, сабрат Цетињског манастира, а саслуживали су му јеромонаси Исак и Јустин. Уочи празника празничну вечерњу са петохлебницом одслужио је отац Игор Балабан.

На свечаном ручку славски колач је освештао и пререзао протојереј Мирчета Шљиванчанин, који је честитао празник ђацима и професорима, истакавши да је Свети Мардарије у годинама у којима су и данашњи слављеници ишао истим улицама и поклањао се истим светињама и цјеливао мошти Светог Петра, одакле га је промисао

Божја одвела до Русије и даље до Америке гдје је свједочио Име Христово.

„Нема љепшег примјера од кога би се хришћани учили и надахњивали, а нарочито они који уче богословље и који се спремају да буду пастири Цркве“, истакао је отац Мирчета.

Разредни старешина Првог разреда, Благоје Рајковић, захвалио је свима који су дошли да заједно са њима прославе славу и најавио програм који су спремили ученици Првог разреда.

На крају се присутнима обратио и ректор, протојереј–ставрофор Гојко Перовић, пренијевши ђацима поздраве професора Александра Вујовића, који се налази у Петрограду, на чији предлог је први разред узео као свога небеског покровитеља Светог Мардарија, кога је красила скромност и упорност, што је одлика свих Апостола, рекао је отац Гојко.

СУПЕРЛАТИВ

Суперлатив је други степен поређења у српском језику. Гради се додавањем префикса НАЈ на компаратив (први степен поређења). Битно је напоменути да се суперлативи пишу као ЈЕДНА ријеч:

НАЈЉЕПШИ,
НАЈПАМЕТНИЈИ,
НАЈБРЖИ,
НАЈБОЉИ.

Код грађења суперлатива придјева који почињу са Ј, суперлатив се пише са оба слова Ј:

НАЈЈАЧИ,
НАЈЈЕДНОСТАВНИЈИ
НАЈЈАСНИЈИ.

Неки придјеви се не могу компарирати, те самим тим немају ни суперлатив. То су сви придјеви осим описних и једног дијела градивних, али овдје спадају и позајмљенице, нпр: ФЕР, КУЛ итд. и неки придјеви који већ значе највиши степен поређења, нпр: ОПТИМАЛАН (ова ријеч већ значи НАЈБОЉИ) и МИНИМАЛАН (ова ријеч већ значи НАЈМАЊИ). Стога је неправилно користити облике НАЈОПТИМАЛНИЈИ, како често имамо прилику да чујемо или прочитамо у медијима.

Приредио: Игор Булум, мајуранић

ИЗ ЖИВОТА БОГОСЛОВИЈЕ У ПРВОМ ПОЛУГОДИШТУ ШКОЛСКЕ 2017/18.

На 62. Међународном сајму књига у Београду

Овогодишњи Београдски сајам књига дјелао је под називом „Кључ је у књигама“. Почасни гост била је књижевност на њемачком језику коју су представиле Њемачка, Аустрија, Швајцарска и Лихтенштајн. Благодарећи ректору и професорима Цетињске богословије, част да буду на сајму књига имали су тројица ђака: Стефан Ђерковић, Александар Дедић и Матија Минић, који су иначе библиотекари наше богословије, а које је на ово путовање повео професор г. Благоје Рајковић. На сајму су набављене нове књиге, као што су нека од дјела Св. Василија Великог, Св. Григорија Ниског и Св. Максима Исповједника. Током боравка у Београду ђаци су били смјештени у богословији Св. Саве, и том приликом су се упознали са неким особеностима живота тамошњих богослова.

Предавање о примијењеном аикиду

Дана 28. октобра 2017. године, у трпезарији Цетињске богословије одржано је предавање о техникама борилачког спорта „Примењени аикидо“. Ово предавање најавио је парох подгорички и ђак IV генерације Цетињске богословије, свештеник Блажо Божовић, који се и бави овим спортом. Предавање је одржао г. Радојица Спасовић, капетан у пензији. Он је говорио о самом поријеклу аикида, како је настао и које први почео да га примјењује. Рекао нам је да је аикидо модерна јапанска борилачка вештина и да ју је основао

Морихеј Уешиба. Она је настала тако што су неке технике преузете из других борилачких вјештина, као што су циуцицу, концицу и цудо. Средства ове вјештине су технике којима се нападачу наноси бол (ударци, бацање, притисци, штипање...), али и технике којима се спречава могућност наношења бола од стране нападаче (став, гард, блокови, падови). Неке од ових покрета г. Радојица показао нам је заједно са својим сином Јованом.

Радојица Спасовић

На крају предавања ректор Цетињске богословије, отац Гојко Перовић, захвалио је г. Спасовићу што је одржао ово пригодно предавање, а г. Спасовић је у знак пажње богословији поклатио икону Св. Петра Цетињског.

Слава Цетињског манастира и наше Богословије – Св. Петар Цетињски

Дана 31. октобра 2017. године прослављена је слава Цетињског манастира и Цетињске богословије. Архијерејску службу служили су у Цетињском манастиру Митрополит црногорско-приморски г. Амфилохије, Митро-

полит дабробосански г. Хризостом, Епископ рашко-призренски г. Теодосије, Епископ будимљанско-никшићки г. Јоаникије, Епископ тимочки г. Иларион, уз саслужење многобројног свештенства и свештеномонаштва. На Литургији су одговарали ђаци Цетињске и Призренске богословије, као и чланови цетињског Црквено-пјевачког друштва „Његош“. Архипастирску бесједу је одржао митрополит Хризостом. Након Литургије у Богословији је приређен свечани ручак.

Прослава празника настављена је у крипти Саборног храма Христовог Васкрсења **Лучинданском академијом**, која је ове године била посвећена 100-годишњици страдања Руске Цркве

и царске породице Романових. Поред ђака и професора Цетињске богословије, академији су присуствовали и митрополит Амфилохије, епископ Иларион, амбасадор Србије у Подгорици Зоран Бингулац и представници амбасаде Руске Федерације у Подгорици, као и многобројни гости. Академију је отворио ректор, о. Гојко Перовић. Током свечане академије митрополит Амфилохије је уручио орден Св. Петра Цетињског генералу Јунусу Јевкурову, предсједнику Ингушетије која је једна од федералних јединица у саставу Руске Федерације, рекавши да га је на предлог Митрополије црногорско-приморске одликовао Свети архијерејски синод СПЦ за храброст и вите-

шку пожртвованост у одбрани правде Божје и исконског права православног српског народа 1999. љета Господњег на Косову и Метохији. У програму су учествовали хор наше богословије, хор „Свети новомученик Станко“ из Никшића, фолклорно друштво „Чувари Христовог гроба“ из Врлике у Далмацији, ученици Богословије и полазници вјеронауке са Цетиња. Уочи академије отворена је и изложба посвећена познатом руском архитекти Николају Краснову, који је оставио свој стваралачки траг на нашим просторима.

Слава V разреда

Ученици V разреда, који су иначе XXII генерација обновљене Цетињске

богословије (2013–2018), прославили су своју разредну славу – Св. апостола Јакова. Уочи празника у Влашкој цркви вечерњу службу са петохљебницом је служио отац Гојко Перовић. На сам празник Св. апостола Јакова служена је Јаковљева Литургија у Храму Христовог Васкрсења у Подгорици на којој је началствовао о. Гојко Перовић уз саслужење братије Храма. На свечаном ручку у трпезарији богословије, славски колач је преломио о. Драган Станишић, разредни старешина V разреда. Игор Ђулум, ученик V разреда, одржао је поздравно слово, а ученици тог разреда уљепшали су славски ручак низом лијепих пјесама, у чему су им здушно помагали остали ђаци.

Никшић, Митровданска академија

Предавање професора Предрага Миодрага

У пријеподневним часовима 2. новембра 2017. године одржано је предавање професора Предрага Миодрага у трпезарији Цетињске богословије, коме су присуствовали професори и ђаци Цетињске богословије, као и Јован Стојановић, професор појања у Карловачкој богословији. У свом предавању професор Предраг Миодраг је говорио о развоју српског црквеног и хорског појања од времена Корнелија Станковића до данас. На крају предавања професор Предраг, уз пратњу професора Јована Стојановића, отпјевао је ђацима многољетствије на карловачки начин.

Митровданска академија у Никшићу

У Саборном храму у Никшићу дана 7. новембра 2017. године служена је свечана вечерња служба са петохљебницом. Служио је Епископ будимљанско-никшићки г. Јоаникије, уз саслужење многобројног свештенства и свештенмонаштва. На вечерњој служби су одговарали ђаци Цетињске богословије: Дејан Додиг, Цвјетко Перић, Никола Савић и Стефан Ђерковић. На Митровданској академији, одржа-

Подгорица, Матица српска

ној након вечерње службе, поздравно слово је изговорио ректор Цетињске богословије о. Гојко Перовић, а академију су отворили цетињски богослови појањем тропара Св. великомученику Димитрију Солунском.

Предавање мр Милице Вучковић о Његошу и Горском вијенцу

У организацији Богословије, дана 11. новембра, уприличено је предавање мр Милице Вучковић. У свом предавању уважена госпођица Милица Вучковић, коју је богословима представио отац ректор, објаснила је неке појединости Горског вијенца и заблуде савремених истраживача у вези овог дјела. Након предавања, професори и ученици су госпођици Вучковић постављали разноврсна питања.

Гостовање у Матици српској – друштво чланова у Црној Гори

У Подгорици је 9. новембра 2017. године, у Матици српској – друштву чланова у Црној Гори, организовано вече о књизи Жарка Видовића „Његош и литургијске анагнозе“. О овој интересантној књизи пред бројном публиком говорио је ректор Богословије, о. Гојко Перовић, а вече су уљепшали наши појци, који су отпјевали 118. и 136. псалом.

Посјета II разреда манастирима Ждребаоник и Острог

Велика духовна радост за XXV генерацију обновљене Богословије Св. Петра Цетињског била је што су 10. новембра, на празник Св. Арсеније Сремца, кога ова генерација слави као свог заштитника и крсну славу, посетили манастире Ждребаоник и Острог, у пратњи свог разредног старешине оца Арсенија Радовића и професора г. Аполона Мишченка. Са Цетиња из Богословије кренули су у јутарњим сатима како би стигли на Литургију у манастир Ждребаоник, гдје је један број ђака чтецирао Владици захумско-херцеговачком и приморском Григорију, док су остали ђаци били у певници. По завршетку службе ђаци одлазе на помен вероучитељици Маши Зековић, који је служио преосвећени Григорије. Након тога сви одлазе на трпезу љубави, гдје су одушевљени љубављу, брижношћу и гостољубивошћу сестара. По свршетку трпезе и молитве, крећу ка Острогу, гдје их очекује намјесник Острошке светиње, протосинђел Сергије. У горњем манастиру поклонили су се моштима Св. Василија Острошког Чудотворца и обишли цјелокупан манастирски комплекс, уживајући у прелијепим пејзажима. Онда су се спустили до доњег манастира, где их је о. Сер-

гије угостио. Након тога отишли су до цркве и захвалили Господу на тако дивном благослову – што им је дао да посетите и цјеливају ђивот Св. Арсенија Сремца и Св. Василија Острошког Чудотворца и тако прославе своју крсну славу. Уједно су се захвалили оцу Сергију на молитвеном старању, љубави и бризи. Тиме се и завршило ово мало путовање, и један одличан час ван Богословије.

Сутрадан, 11. октобра, ђаци II разреда су резањем славског колача и свечаним славским ручком у Богословији прославили са професорима и друговима своју разредну славу.

Приредили: Дејан Додић и Емилијан Билинац, ученици IV разреда, и Срђан Ж. Вучановић, ученик II разреда

XXVI ГЕНЕРАЦИЈА БОГОСЛОВАЦА

ОБНОВЉЕНЕ БОГОСЛОВИЈЕ Св. ПЕТРА ЦЕТИЊСКОГ

Лука Вешковић

Данијел Глуховић

Лука Јововић

Лука Кркушић

Никола Лукић

Филип Марковић

Василије Павићевић

Немања Перовић

Ђорђе Томић

Ученици првог разреда на прослави разредне славе

